

Asiantuntijalausunto

Aluepäällikkö Raimo Itkonen

Eduskunnan ympäristövaliokunta 20.10.2021 klo 9.30**HE 130/2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Punkaharjun luonnonsuojelualueen rajauksen muuttamisesta**

Metsähallitus lausuu Punkaharjun luonnonsuojelualueen ja siihen lailla liitettäväksi esitettävien alueiden (pl. Kruunupuiston pysäköintialue) haltijana seuraavaa.

Metsähallitus on ollut Punkaharjun luonnonsuojelualueen ja tutkimusmetsäkokonaisuuden haltijana ja hoitajana kiinteästi mukana alueen kestävän matkailun kehittämisessä. Punkaharju on osa Savonlinnan seudun ja Saimaan matkailualueita sekä yksi Suomen suosituimmista ja tunnetuimmista luontomatkailukohteista, jossa on käynyt vuosittain yli 150 000 kävijää. Kävijämäärään suhteutettuna alueen kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset ovat valtakunnallisessa vertailussa Metsähallituksen käyntikohteiden kärkipäässä. Kuten lausuttavana olevan hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan, entisen Finlandia-hotellin rakennusten palauttaminen ja mahdollinen laajentaminen matkailukäyttöön lisäisi Punkaharjun matkailutarjontaa sekä asiakkaiden viipymää alueella, mikä edelleen tukisi matkailun myönteisiä aluetalousvaikutuksia.

Metsähallitus yhtyy näkemykseen Finlandia-hotellin keskeisestä merkityksestä osana Punkaharjun kansallismaisemaa ja matkailuhistoriaa. Historiallisten suojeltujen rakennusten säilymisen edellytyksenä yleisesti ottaen on, että rakennuksilla on tarkoituksenmukainen käyttömuoto. Finlandian rakennushistoriallisesti merkittävän, valtion rakennusten suojelusta annetulla asetuksella (480/1985) suojellun kokonaisuuden säilymisen kannalta on olennaista, että kohdetta on mahdollista ylläpitää ja kehittää pitkäjänteisesti. Nykyisellään Finlandian rakennuskokonaisuus on nähty kannattavan liiketoiminnan kannalta matkailukäyttöön liian pienenä ja kohteen nykyiseen kuntoutus- ja hoivakotikäyttöön liittyy haasteita. Huomioiden Finlandian sijainti toiminnallisesti tarkasteltuna aivan harjun ydinalueella mm. Metsämuseo Luston vieressä, lyhyen kävelymatkan päässä Luston junaseisakkeelta ja alueen kävijöitä palvelevan retkeilyreitistön äärellä, Finlandian kehittäminen alkuperäiseen käyttöönsä hotelliksi tukisi pitkäjänteisesti sekä alueen maisemallisten ja kulttuuriperintöarvojen säilymistä, että alueen luontomatkailun kehittämistä.

Metsähallitus katsoo rajausmuutoksen maisemalliset vaikutukset kokonaisuutena vähäisiksi. Finlandian rakennuskokonaisuutta ympäröivä luonnonsuojelualueesta ulos rajattavaksi esitetty alue sijaitsee harjutiestä ja sen näkemäalueesta eli harjun maisemallisesta ydinalueesta sivussa, eikä rajausmuutos näin ollen tulisi vaikuttamaan haitallisesti harjun ja luonnonsuojelualueen maisemanhoidollisiin tavoitteisiin. Finlandian alueen jatkokehittäminen tapahtuisi asemakaavoituksen avulla, mm. museoviranomaisten ohjauksessa, jolloin Finlandian suojellun rakennuskokonaisuuden säilyminen tulisi huomioiduksi osana kaavaprosessia. Luonnonsuojelualueeseen liitettävään alueeseen Kokonharjun ja Laukansaaren pohjoispuolella

sisältyisi pieniä luotoja sekä Unnikki-saari, jotka osaltaan maisemallisesti täydentäisivät nykyistä suojeltua aluekokonaisuutta ranta- ja saaristoluonnon osalta.

Luonnonsuojeluarvojen osalta esityksessä erotettaisiin Finlandian alueelta 3,2 ha:n alue kangasmetsää. Alue ei täytä Natura-luontotyyppien kriteerejä eikä alueen erottamisella suojelualueesta ja myöhemmin kaavoituksen avulla tapahtuvalla kehittämisellä matkailutoimintaan olisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan merkittävää vaikutusta erotettavan alueen tai laajemmin Punkaharjun suojelualuekokonaisuuden luontoarvoihin. Alue säilyisi osana Natura-verkostoa ja Finlandian alueen kehittämisen yhteydessä myös vaikutukset alueen luontoarvoihin tulisivat kokonaisuutena tarkemmin tarkastelluksi.

Luonnonsuojelualueeseen rajattavalla vesialueella sijaitsevat pintakivet, luodot ja rantavyöhykkeet ovat potentiaalisia saimaannorpan pesimäpaikkoja ja alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen osaltaan tukee Pihlajaveden-Puruveden norppakannan viimeaikaista suotuisaa kehitystä. Alue myös täydentää Punkaharjun luonnonsuojelualueen edustavuutta erityisesti vesiluontotyyppien osalta. Alueeseen liitettävä Unnikki-saari on rakennepiirteiltään monimuotoinen ja kehittyy vähitellen luonnonmetsäksi. Kruunupuiston pysäköintialueen vierestä luonnonsuojelualueeseen liitettäväksi esitetty alue on harjumetsät -Natura-luontotyyppiä ja täydentää näin ollen luonnonsuojelu- ja Natura-alueen harjuluonnon suojelun kokonaisuutta.

Edellä mainitun perusteella Metsähallitus pitää lakiesitystä kokonaisuutena perusteltuna ja tarpeellisena.